

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Discursul

Escel. Sale Archieppului și Metropolitului Miron Romanul ținut în ședința delegațiunei ung. dela 14 Decembrie 1878.

Onorată delegațiune regnicolară! — Cestiunea principală, carea se discută și la carea voiu să grăesc și eu, adecă ocuparea provinciilor turcesci Bosnia și Erțegovina, se pôte cuprinde în diferite chipuri. Privită din mai multe puncte de vedere și în necc cu diferite interese ea pôte da material la diferite păreri; dar la tótă întemplantarea va fi numai spre înlesnirea unei deslegări bune, dacă pelângă necesariile cunoșcințe obiective, nu va lipsi bunăvoința și sinceritatea din tóte părțile și apoi dejudicarea matură și seriósă; pe când în vederea faptelor complinite ori-ce prurit de opozițiune — să nu ȃic de infestări frivole, mai ales dacă acestea culminează în invective personali, — nu pôte fi de altă trébă, decât de a produce agitări în inimi și a incurca tot mai taresituațiunea, carea și altcum nu e încă lămurită de ajuns.

Aceste premise, ca să vin acum mai aprópe la obiectul discusiunei, voiu să constatez mai întâiu față de acest obiect simțul public, cu care noi la tótă întemplantarea avem să ne tragem séma; și eu socot, că în acésta parte voiu da espresiune esperințelor comune, când vin a afirma: că opiniunea publică unгурescă, mai ales în regiunile inferiori, se exprimă în mod apodictic contra ocupațiunei din cestiune; și când eu mai cu sémă reflectez la „opiniunea publică unгурescă” nu înțeleg numai simțul rasei propriie magiare, ci înțeleg preste tot cugetările de o potrivă ale tuturor naționalităților, cari în patria noastră sînt contopite într'o individualitate de stat.

Considerată subiective acésta opiniune publică, eu o aflu fôrte naturală, pentru că abstrăgînd dela acea, că rasa specifică magiară și vede pe-

ricitate propriile sale interese, de câte-ori rasa turcescă rudită în ceva-și modru cu dēnsa se atacă în esistița séu fie numai în pozițiunea ei de potentat, — întrégă poporațiune a patriei nóstre, fără diferința de confesiune și de naționalitate simte adēnc greomēntul acelor sacrificii de sânge și de bani, cari ni le-a impus deja ocuparea atinselor provincii turcesci, și privesce în viitor cu ingrigiri juste la acele pôte și mai mari sacrificii, cari tot spre acest scop vor fi neevitabile; la cari ingrigiri ne dau material copios nu numai faptele mai recinte predate deja istoriei, ci chiar și propunerile, ce ni le face ministeriul comun.

Dar sînt mulți, cari în însași acésta ocupațiune, respective în condițiunile, ce se pot desvolta din ea, ved ascuns un pericol mai mare chiar și de cât ce sînt sacrificiile de sânge și de bani, un pericol, care pôte să atingă esistița statului unгурesc, ca atare. Acest pericol este: să nu ȃic eluptarea elementului slavén la preponderanță, dar la tótă întemplantarea întărirea lui în monarhia noastră, și încă eventualminte în așa mesură, carea după cunoscutele plecări și nisuințe ale acestui element, pôte aduce cu sine, ca să fie date îndērpt interesele și mai tărđiu dóră chiar și condițiunile de viață nu numai ale naționalității magiare, ci și ale tuturor celorlalte naționalități neslave din patrie.

Caută dar să constatez ingrigirile comune, cari preocupă poporațiunea patriei, când acésta privesce la tóte câte s'au petrecut până acum din partea monarhiei nóstre — fie măcar pe basa unui mandat europén — relativ la Bosnia și Erțegovina, și când privesce la cele ce se pot pune în vedere pentru viitoriu. La aceste mai vine și o altă impregiurare, că adecă de o parte ici-colea se trage la indoielă sincera bunăvoință pentru monarhia noastră a unora dintre potentatele, cari dădură mandatul europén; iar de altă parte se susține acea convingere: că dintre aceleași potentate acela u-

nul, care totdeuna a adus cele mai mari sacrificii pentru ecuilibrul europén, acum nu este și încă mult timp nu va fi în stare, de a-și aréta și în fapte cunoscutele bune intențiuni față de noi; și așa în considerarea tuturor acestora mulți sînt ingrigiați, că rolul greu, la care ne-am ingagiat în Bosnia și Erțegovina, în cele din urmă va aduce fructe pentru alții, nu însă pentru monarhia noastră.

Eu deși am parte bună din ingrigirile amintite, nutresc în peptu-mi drept curagiu acea speranță: că urmând lămurirea politice în cele esterne, vor dispărea în curēnd ingrigirile publicului, și chiar de ar mai rămănea în partea acésta vre-o indoială, aceea nu va produce în națiune consternare, nici va avea incurgere deprimătore asupra energiei nóstre, încă nici atunci, dacă acțiunea începută se va continua în direcțiunea de până acum.

Când voiu să mi desfășur vederile mele în acésta parte, încep de acolo: că după convingerile mele domnirea turcescă în Europa, unde ea în secolul nostru numai în mod artificios s'a susținut, nu se va mai puté susține mult timp, nici chiar în acel raion îngust, la care ea fú strîmtorită prin măsurile mai nóuē ale potentatelor mari.

Va fi acésta din punctul de vedere al intereselor nóstre de stat o imprejurare deplorabilă; dar cumcă aceea va urma, în privința acésta nici pe un moment nu pôte sta la indoială unul ca acela, care a petrecut dela început cu óreși-care atențiune procesul de disoluțiune în Turcia; care cunosce fanatismul religios al poporului musulman, pentru care acela nu pôte încăpea cu alții; care a făcut studii adinci asupra situațiunei mai nóuē create sau — mai bine ȃis — sancționate în orient prin convențiunea din Berlin, și care în fine trăgēndu-și samă cu factorii, cu forțele, respective cu inertia acelor și cu direcțiunea nesuințelor lor, — din tóte acestea și preste tot din întréga con-

stelațiune pôte cât de cât deduce consecințe logice pentru eventualitățile viitorului.

Știm noi toți, cine este acela, carele a accelerat și accelerează și acum suruparea Turciei infirme, și știm, ce interese are respectivul potentat la acésta accelerare; sau de nu am fi toți orientați în acésta privință, iată spun vederile mele: că adecă interesul respectivului potentat e: ca el sub pretestul de a apăra și elibera pre creștinii din Turcia, să-și estindă preste tot orientul domnirea sa antiliberală.

Acest potentat, care astfel se estinde și tot mai tare caută a se estinde, este Rusia; acesteia în mare parte i-a succes deja a-și realiza scopurile sale, încât adecă pre Turcia cea părăsită de toți o a spart și înucă-tăit mai până la inimă, și din părțile constitutive ale ei cu consimțemēntul posterior — pôte chiar involuntariu al potentatelor mari, a creat staturi mai mult sau mai pușin independinți, respective a arondat celea esistiți cu teritorii mai mari, iară limitele sale proprii le-a estins până la Dunăre.

Ca rezultate ale acestei înucă-tăiri anticipate, respective ale creațiunilor și arondărilor nóuē vedem co-lea în figura sa nóuă pre Serbia și pre Muntenegru, ambele independente; vedem mai incolea pre Bulgaria și pre Rumelia-orientală, pre aceste la vedere încă în ceva-și dependința dela domnirea turcescă, în realitate însă ca pre nisce state, cari în curēnd au să se decreteze de maiorene. Nici că fac amintire în rēndul acestora de România, pentru că pe când țerile și provinciele de sus cu o poporațiune în preponderanță slavă căștigară sub protecțiunea armelor rusesci teritoriu propriu, respective estindere de teritoriu: pe atunci România cea de rasă latină, fără respectarea servițiilor adēnc regretabile, cari aceea le-a prestat Rusiei în resboiul din urmă, și prin cari în momentul cel mai critic a salvat onórea armelor rusesci, România ȃic fú sguduită și scósă din acea pozițiune

FOIȚA.

Esposițiunea dela Paris.

IV.

Parisul.

Istoria esposițiunei presente. — Cămpul lui Marte și colina Trocadero. — Materialul consumat de palatele esposițiunei. — Parcui lui Marte. — Scylla și Charibdis. — Palatul de industriă. — Imperiul adneselor: pavilónele parcului; adnessele mașinelor franceze; sistema telegrafică „Ius”; călugărița cantiniere; un „carillon”; minuni încovoiate; globul Ungariei, „Csárda”; Obelisci anglezesi; o groțá spaniolă. — (Urmare.)

Abia sînt doi ani și jumătate, de când guvernul francez emise prima lege, ce ordina ținerea a șepței esposițiuni universale în a. 1878. Francia întrégă primí acest proiect cu mare bucurie, pentrucă, deodată cu deschiderea esposițiunei universale, Francezii voiau să dea probe eclatante despre renascerea Franciei în cei din urmă 7 ani de penitență, ce de altmintrea pentru oi au fost ani de trūdă-și activitate energică. Națiunea franceză nu mai are suveran; ea însași este acum

suverană; deci ea voia să arete lumea întregi, că în timp scurt a învățat și progresat mult!

Deși stagna comerciul, deși resboiul domnia în tótă furia sa, deși întreg orientul mirosa a prav și puciósă, deși popórele nu sciau: ce le va aduce ȃiua de mîne, — Francia trimise invitări la tótă lumea! Și mirare, toți le acceptară, toți promisera participarea lor la esposiție, pentrucă nimeni nu potú refusa cererea unor invitatori așa de galanți și eleganți, precum sînt frumósă Phoenix dela Sena și Francia, a cărei glorie încă nu scădușe în vađa popórelor! Numai bētrănul dela Varzin, Bismarck, era busumflat, pentrucă miliardele căștigate dela Francezi le inghițișe deja bálaurul, de altă parte nu i venia la socotélă, că invinsul și despoiatul să repórte astăđi o victorie strălucită, pacinică și grandióasă, asupra invingătorilor de eri!

Astfel numai Germania singură refuză fără motive contribuirea sa la realizarea proiectului amintit; iar Turcia, România, Serbia și Muntenegru nu

putură participa din cauze, ce de sine se înțeleg. —

Francezii credeau, — căți-va ani mai înainte, — că au în mână lumea întrégă; deci ei în îngâmfarea lor se botezară pe sine înșii de „grande națiun.” Astăđi Francezii sînt mai modesti, iar resplata acestei modestie este, că acum tóte popórele recunosc de bună voia superioritatea Franciei și recunosc, că Francezii sînt într'adevăr „la grande națiun.”

E cunoscut, că esposițiunea universală este o întreprindere gigantică deci e lucru firesc, că edificiiile esposițiunei presente trebuiau să se ridice pe un loc estins. Parisul însă nare „întra muroș” o piață mai spațioasă, decât „le champ de Mars” — cămpul lui Marte — ce zace între țermurile stâng al Senei și între scóla militară. Acest cămp vast — lung de circa 1000 metri și lat de 500 m. — se numește a lui Marte, pentrucă aci se țineau exerciții militare. El este unul din cele mai însemnate locuri în istoria Franciei. Aci s'au ținut cele mai mari festivități naționale; — aci

jurare nefericitul Ludovic XVI ținerea constituțiunei nóuē; — aci se inscenase 4 ani mai tărđiu (1794) serbătórea funcții supreme (rațiunea), — aci Napoleon I; după încoronarea sa împărțișe vulturii imperiali armatei sale fidele; — aci arangiere și Orleanistii serbătóri naționale; — aci poporul revoltat în 1849 și ținuse adunările sale, până ce Napoleon III acată de flămurile legiunilor iarăși vulturii imperiali în locul cocolilor gallici orleanistici; — aci s'au arangiat esposițiunea universală în 1867, — aci era în 1871 teatrul Furielor Erynnielor, de a căror fapte ne aducem numai cu gróza aminte; — și tot pe acest loc trebuiau să se ridice în timp numai de 18 luni edificiiile esposițiunei de astăđi, spre care scop trebuiau se dispară deluri întregi, să se imple vâi adēnci . . . un lucru de Herculeș.

Comisiunea de esposiția venise la convingerea, că cămpul lui Marte va fi prea mic pentru esposițiunea universală; deci ea ocupă tot spre acest scop și „colina Trocadero,” — o colină

insemnată dela Dunăre, a căreia pădure i s'a fost concedat prin convențiunea de Paris în interesul ecuilibrului european, și în locul teritoriului luat dela ea i s'a dat drept desdăunare, seu cum se dice, în schimb un astfel de teritoriu, care afară de aceea, că organizarea și civilizarea lui o va consta prea mult pe România, în tot chipul așa se referă către România nouă, în cât acesta va avea să o atribue numai cunoscutelor instituțiuni ale sale liberali, dacă acel nou teritoriu și-l va putea asigura pe viitoriu față de metehnele rusesci și bulgăresci.

Nu e trebuință de a se petrece acestea cu comentare mai detaiate; ajunge o avisare simplă la fapte, ca să poți vedea ori și cine: că Rusia pörtă în orient politică panslavă; că prin eliberarea popoarelor din imperiul de odinioară turcesc voiesce ale deobliga pe acele la gratitudine perpetuă, că dar în modul acesta caută a-și asigura forțele și influința decisivă în orient, și astfel doresce a veni în aceea starea, ca nu numai să poți susținea în propriile sale provincii absolutismul ca contrast la ori ce libertate, și a suprime puterile și pornirile, ce se iviră în sinul seu spre frângerea celui absolutism: ci se poți eventualmente face afront și interesele celorlalte putențe europene, dacă această o ar cere interesele sale proprii.

Și ore este de folos, este ore de dorit pentru monarchia noastră această estindere preste măsură a potestății rusesci? — Eu cred, că în această privință sântem toți de un cuget; răspunsul unison nu poate fi altul, decât acela: că de ore-ce Rusia e inamicul declarat al libertăților și al constituționalismului, care numai prin guvernare absolutistică își poate ținea în truna imperiul seu gigantic, și de ore-ce ea este foculariul principal al nisuițelor panslavistice: estinderea preste măsură a potestății ei pentru patria, pentru monarchia noastră între ori ce împregiurări poate să fie numai periculoasă, de care dar are a se îngrozi ori care amic al libertăților.

Astăzi ne aflăm în fața unor astfel de fapte complinite în orient, cari fac cu totul de prisos ori-ce discuțiune despre aceea: că ore ce ar fi trebuit să întreprindă regimul nostru de esterne la timpul său, ca să împedecă pre Rusia a-și face ca acasă trebile sale, — sau mai bine zis — a grassa în provinciile turcesci; faptele complinite, cari abia se mai pot altera, niindrăptă totă atențiunea nu mai mult la acțiunile sau omisiunile, ce au premers a-celora, ci mai vartos la ceea ce avem de făcut în viitor, ca între referințele actuale și în fața dezvoltărilor ulterioare să putem apăra interesele monarchiei

noștre și să ne putem asigura pozițiunea ce o avem ca potentat.

Cestiunea cea mare orientală, carea din mai multe considerațiuni e pentru noi de cea mai mare însemnată, încă nu este deslegată în mod definitiv, și nici că va fi deslegată, pe cât timp mai există în Europa domnia turcescă, carea nu este în stare de a introduce în imperiul său reforme corespunzătoare postulatelor civilizațiunii. Convențiunea de Berlin după mine conține numai un armistițiu pe un timp nedeterminat, care până atunci va dura, până când se vor putea reculege la o luptă nouă puterile fatigate în resboiu. De asemenea rectificările de frontieră decretate acolo eu le privesc numai ca pre nisce linii demarcaționale provisorii, între cari beligeranții până una-altă să se poți mișca, dar cari, renoindu-se mai apoi luptele, vor fi espuse la strămutări.

Ar fi — ce e drept — foarte de dorit, dacă ar pute succede potentatelor intermedietrice a împedeca pe un timp lung, foarte lung, prorumperea unei conflagrațiuni nouă; însă la totă întemplantarea stă în interesul monarchiei noastre, ca a vecinului nemijlocit, a se pregăti la evenimentele ce vor să urmeze, a lua față de acelea o pozițiune corespunzătoare intereselor ei și a și o asigura ceea pentru toate eventualitățile.

Deocamdată nu a succes Rusiei a înființa o Bulgariă mare, după planul ce la lucrat așa de frumos; înțeleg ceea mare Bulgariă slavă, carea cu preferință ar fi chieată să fie moștenitoare Turciei și într'o bună dimineță să și estindă frunteriele sale chiar până la Rusia, fie și cu încorporarea României; dar cine poate garanta, că ceea ce acum deodată nu a succes, nu va succede mai apoi, când Bulgaria convențională și lângă ea Rumelia-levantină, organizându-se pe baza convențiunii de Berlin, sau chiar trecând preste aceea, vor deveni să fie factori noi și încă foarte considerabili la deslegarea finală a cestiunii orientali?

Asemenea nu a succes Rusiei de astădată realizarea celui plan, ca pe Muntenegru să l aducă aproape mai până la nemijlocită coatingere cu Serbia, ca în acest mod să pregătescă unirea acestor două principate de rasă slavă, și pe Serbia cea mare creată astfel să o facă capace de unele încercări, al cărora scop în prima linie ar fi încorporarea Bosniei și Erțegovinei, apoi ocuparea Dalmației, și în urmă estinderea marelui imperiu sârbesc spre nord nu numai asupra teritoriilor dintre Sava și Dunăre, și nici numai până la fluviul Murș preste teritoriul infauste Voivodine sârbesc: ci tot mai departe și mai departe

până la Dobrițin; la ce unii Sârbi cred, că și-ar pute forma drept istoric de pe timpul Brancovicsilor.

Mi se va dice dora, că din gura unor poeți fantastici sârbesci sau a unor politici de pe strade nisce enunciate încă și mai fantastice nu pot da unui patriot unguresc solid și consciu de sine ansă la îngrijiri seriose. Eu însă altfel cuprind lucrul. De ar și fi, ca națiunea sârbescă să nu aibă atâta poeți escelenți în partea eroică, și atâta politici de strade, câți în adevăr ea îi are, cari zugrăvind trecutul cel glorios al națiunii sârbesci, anuciă totodată un viitor al ei încă și mai glorios, — este o împrejurare, carea cu privire la interesele patriei noastre mie acum nu-mi mai face îngrijiri nouă, ci numai mi le nutresce pe cele ce le am de demult.

Eu adecă așa știu, că principatele de mai înainte, Serbia și Muntenegru nu sânt dotate dela natură cu atâta teritoriu fertil, cât se recere spre a se acoperi necesitățile populațiunii lor, dacă aceea vrea să progredese pe calea civilizațiunii, și preste tot spre a se satisfacă acolo recerincelor economiei naționale. Nu știu ce au câștigat în privința aceasta numitele principate prin estinderea nouă a teritoriului lor; eu cred că nu mult, sau în proporțiune cu poporațiunea chiar nimic; aceea însă o știu, că Serbia și Muntenegru fără subvențiune rusescă până acum nu și-au putut susține nici chiar organismul lor intern, deși destul de restrins; iar dacă au trebuit să începă operațiuni de rebel contra Turcului, acesta de fel n'au putut o face fără ajutoriu extraordinariu rusesc.

Rusia a purtat până acum rolul de tutor față de Serbia și Muntenegru, pe cari le-a ajutat, ca pre consăngeniului sei, până când acele au fost serace, minorene; însă îngrijirea, ce curge din tutorat, de regulă încetază, când cei de sub tutorat ajung a fi majoreni. Așa va fi și cu Serbia și Muntenegru la cas, dacă vor reuși planurile pentru unirea acestor două țări. Rusia cu greu va mai fi având bani de aruncat; ea are lipsă de ei pentru unele și altele rele de acasă; dacă dar s'ar întempla, ca mai apoi Serbia cea mare să vină a-i cere și mai departe ajutoriu, Rusia va fi silită a-i dice: acum ești mare, ești tare, și viteză încă ești, deci nu mai ai lipsă de tutoratul meu nemijlocit; ien veți colea câmpiile cele estinse din Banat și Bacica; ocupă-le acelea; făți acolo trebile tale după plăcere, și dacă se poate, mergi și mai departe; deocamdată însă mulțameștete a sci, că de va fi chiar de lipsă, eu în această întreprindere te voi ajuta mediat sau imediat.

Când astfel de aspecte triste ne dau formațiuni panslavistice din sud-

ost, cari sânt plănuite, dar stau încă în suspens, eu cu inima liniștită pot dice, că regimul nostru de esterne a lucrat bine, când a primit mandatul congresului de Berlin pentru ocuparea Bosniei și Erțegovinei și la și executat, deși cu mari sacrificii; adaug încă, că eu așa atribui celui regim drept merit, dacă el însuși ar fi solicitat darea mandatului. Prin ocupațiunea această noi am luat o pozițiune considerabilă în orient la cas, când prin un rebel nou seu și în alt mod ar urma turburări periculoase pentru monarchia noastră; și până când ne vom ținea această bună pozițiune strategică, până atunci nu numai că vom face umanității servii însemnate în acele provincii, cari mai nainte erau espuse la totfelul de adversități, dar totodată putem fi asigurați, că principatele slave de sud, cărora noi de altmintrelea le potim bunăstare durabilă și prosperare, nu ne vor cuplesii, mai ales dacă alătura cu dezvoltările ulterioare a le lucrurilor ar succede monarchiei noastre, a-și ocupa și la Dunărea de jos o pozițiune sigură, ce nici nu e chiar cu neputință dacă d. e. în bună conțelegere cu respectivele puteri, și după necesitate și cu România vecină, ne-am estinde de la Adakalé, carea este deja în posesiunea noastră, pe țermulul drept al Dunărei cel puțin până la Vidin, și dacă ne-am acuirea fortăreța de acolo ca un punct de strategie.

Mărturisesc sincer, că nu sum în stare de a pricepe, cum s'ar putea dice bună și folositoare pentru monarchia noastră ceea politică, carea ținând de greșită pozițiunea, ce o am câștigat în Bosnia și Erțegovina, stăruiesce pentru părăsirea ei; din contra sum convins, că o astfel de politică, devenind la valoare, nu numai ar nimici vađa monarchiei noastre în afară: ci spriginid înființarea Mării-Serbie ideale, prin această imediat ar promova totodată planurile panslave, cari ținesc la înbucătățirea patriei noastre.

Fața cu o atare politică întreb eu: că întemplantându-se să se unescă numitele principate și provincii slave, cea ce ar urma de sigur după elargerea noastră, — și de aci născându-se în adevăr un pericol evident pentru patria noastră: am fi ore atunci într'o pozițiune mai favoritoare de a pute înfrâna pre inamic, ca cum sântem acum? seu ore ne va costa atunci mai puține sacrificii de sânge și de bani apărarea confiniilor noastre, decât ce ne costă acum ocupațiunea provinciilor din cestiune? seu în fine ore putem noi conta, că la cas de un astfel de pericol vor grăbi puterile mari, dela cari avem mandatul de ocupațiune, a ne apăra confiniile, a ne apăra pre noi, cari prin slăbiciune seu ușurătate am

subminată, ce zace la malul drept al Senei vis a vis de câmpul lui Marte, și din care se scotea de mult timp, ca și din nesce băi minerale, un material escelent de zidit: un fel de piatră môle, ce se învertoșează în aer. Pe acest del deșert, împreunat cu câmpul lui Marte prin „puntea el' Jéna“ (peste Sena) asemenea trebuia se resară un păreu pompos și un edificiu monumental: palatul Trocadero“.

Realizarea proiectului era într'adevăr lucru herculic; dar Parisul îl întreprinsese, Parisul cel avut și diligent!... și Parisul, tocma pentru că e Paris garanta înainte succesul întreprinderii gigantice. —

Despre grandiositatea esposițiunii numai atunci vă puteți face o închipuire, dacă considerați, că pentru nivelarea numitelor două locuri s'au scos din Trocadero 235,000 metri cubici de pământ, cu care — precum și cu ruinele din vecinătatea Tuilerielor (80,000) s'au implut gropile câmpului de esposițiune. Palatele de esposițiune au consumat 27,690.000 chilgr. fer, 1800

metri cub. lemn, și 200,000 m. c. material de piatră. —

O sută de mii ômeni ar pute locui comod în palatul de industrie, — ba ar încăpea în acest palat colosal toți locuitorii Ungariei, dacă ar lăsa să fie pachetați ca țerii (haringii!) —

Fundamentele ambelor palate sânt 20 m. de adenci. —

Spesele edificării s'au suit la 45 milioane franci; 23 milioane pentru lucrările de pe câmpul lui Marte, 11 pentru Trocadero și restul pentru administrațiune. Numărul esposanților fac 32,000, din cari două terțialități sânt Francezi. Dintre statele străine; Anglia are cei mai mulți esposanți, apoi urmază Austro-Ungaria și Statele Unite.

Permiteți-mi acum, să vă fac o descriere fugitivă a câmpului lui Marte și a edificiilor sale, însă numai sub condițiunea, că vă încredeți conducerei mele și cămi urmați pas de pas prin acest labyrint modern, în cari și eu la prima lui cercetare — ași fi avut lipsă de firul ariadnei!

Ne suim, de es. lângă „Pont neuf“ (puntea nouă) pe un vapor, plătim 25 centimes, venim pe Sena la vale, ajungem la câmpul lui Marte, debarcăm, ne cumpăram câte un „ticket“ a 1 franc, intrăm în ținutul esposițiunii și trecem, deocamdată fără interes printre multe pavilone, până ce ajungem la loc deschis, ca să putem vedea palatul de industrie: scopul călătoriei noastre.

Iată-ne într'un păreu încântătoriu, ce se estinde dela malul stâng al Senei până la frontul principal al palatului grandios; acesta e „parcul lui Marte.“ Sântem răpiți de frumșeța acestui parc și trebuie să recunoșcem, că numai ingeniositatea și gustul francez au putut străforma acest deșert într'un adevărat paradis de flori și arbori. Pare că însași Flora se îngrijesce de prosperarea lor! Grădini frumose și pădurile rēcorose, în cari aflăm reprezentate toate speciile din florile și arborii lunei, alternéză cu coline și stânci despicate, de spelunce și isvōre avute. Tote sânt aședate cu artă. O mulțime de straturi largi, sē-

mēnate cu iarbă cultivată de colōrea smaragdului, cu flori exotice, cu statue, bassine, fântâni artificioase, lacuri mici și cărări șerpuite zac de fie-care latură a cărării principale, carea este foarte largă și duce direct la portalul central al palatului. Ne aflăm la începutul acestei cărări și vedem în drēpta și în stânga câte o restaurațiune elegantă: „Grand Restaurant Francais“ și Restaurant Belge“. Un Angles păsesce direct spre restaurațiunea belgică, noi nu i urmăm, pentru că indicatoriul nostru ne spune, că în amândouă restaurantele numite, se cer cele mai mari prețuri din lume. Pare că și floricelele „nu me uita“ is preserate înainte acestor stabilimente de despoiat moderne și ne spun, că aceste sânt „Scylla și Charibdis“ în edițiune nouă! Visitatoriul, care n'a putut resista curiozității și a intrat acolo, numai poate părăsi aceste locale, decât dora cu bursa golă și cu un „nu me uita“ tragic!

(Va urma).

abandonat însemnatele pozițiuni, ce ni s'au fost dat?

La toate acestea să binevoiescă a-mi da răspuns aceia, cari condamnă ocupațiunea din cestiune sub cuvânt, că aceea ar fi periculoasă pentru monarhia; eu însă susțin din nou, că zace în interesul nostru, ale ține acele provincii ocupate, ca pozițiuni strategice, și a le ținea până atunci, până când cestiunea orientală își va afla deslegarea finală, când apoi Europa într'un congres, ce va să se țină în Berlin sau în Paris, sau vrând Dumnezeu într'una sau alta capitală a monarhiei noastre, să în fine ori și unde, va decide definitiv asupra sorții acestor provincie; dar a vorbi încă acum despre aceasta, eu țin că ar fi o preocupare de timp.

Privind acum partea financiară a cestiunii, nu se poate nega, că ocupațiunea recere preste măsură dela noi multe sacrificii, și că țera mai că nu mai poate suporta aceste sacrificii; accentuez cu deosebire cunoscuta serăciă a regiunilor inferioare ale populațiunii, și mai cu seamă a clasei de agronomi, carea pot dice, că nici pe timpul feudalismului n'a fost atât de împovărată, ca cum este astăzi cu atâtea feluri de impozite, din cari pentru această clasă, anume pentru cultivarea ei și pentru pregătirea unei stări mai bune pentru ea, nimic sau numai foarte puțin se retribue.

Dar de altă parte nici acea nu se poate nega, că ne aflăm înaintea acelei alternative: ca sau să ne ținem și în țară pozițiunea ocupată în orient, ca o pre-îngrijire pentru eventualitățile viitorului, și cu încordarea tuturor puterilor noastre să aducem, să creăm și cele mai extraordinare cheltuieli, ce se recer spre acest scop; sau — fiindcă nu prea avem bani — să ne retragem cu toată modestia de acolo, să abandonăm poziția noastră, și prin această să ne dăm înaintea Europei testimoniu de paupertate, să mărturisim, că suntem slabi, că am ajuns a ne pune sub protecțiunea Europei, și — patria va fi salvată!

Eu sum pentru alternativa primă. Contez, că regimul țerei va face tot ce e cu putință cu deosebire pentru ameliorarea stărei materiale a poporului de rând, și între altele pentru consolidarea diferitelor naționalități, abătându-se chiar, — dacă va fi de lipsă — dela programul său de până acum, și preste tot va căuta să sădască respective să se cultive în toate clasele populațiunii patriotismul și promptitudinea la ori-ce sacrificii. Contând așa dară și la acestea, eu cu toată conștiința și promptitudinea votez suma propusă de subcomisiunea întrunită, fie să me aflu chiar în opozițiune cu opiniunea publică, carea adeseori rătăcesce, și carea uneori are a espia cu amar rătăcirile sale. (*Aprobări vii.*)

Sibiu, 11 Decembrie.

Sunt patrușprezece ani de când prin grația Maj. Sale împăratului și regelui Francisc Iosif I, în urma neobositelor stăruințe ale neuitatului Mare Arhiepiscop Andrei Baron de Șaguna, Românii din Transilvania și Ungaria au fost introduși în metropoliă, carea li s'a deschis după un interval lung de suferințe, după o sută șasezeci și patru de ani.

Diua această este așa dară o zi memorabilă pentru toți Românii ortodocși din Transilvania și Ungaria, o zi, carea ar trebui să fie o sărbătoare națională bisericăscă de bucurie pentru toți, câți se află sub scutul sufletesc al reinviații metropolii.

Pentru Românii ort. din Transilvania ziua această a fost lucăfărul cel neînșelătoriu și vestitoriu de ziua unei vieți nouă. Pentru cei din Ungaria a fost încetarea dominațiunii ierarhiei sârbesci asupra celei române. Pentru unii și pentru alții, ziua această nea deschis calea, prin carea am ajuns, a

ne întruni în sinode și în congrese, unde să putem ca oameni liberi să discutăm despre măsurile cele mai bune pentru prosperarea moralității și a culturai noastre.

Însemnătatea acestei zile, acum după o viață constituțională bisericăscă de opt ani, este netăgăduită. Viața constituțională a bisericii noastre și instituțiunile, ce au resărit din această, pot încă să nu ne mulțămescă. Însă dacă cugetăm, că aceste sunt începuturile vieții noastre celei nouă și dacă facem asemănare între noi și acei ce de vécure s'au bucurat de asemenea instituțiuni, putem să ne mângăiem cu idea, că din începuturile aceste, mai curând sau mai târziu, se vor desvolta instituțiunile, cari să satisfacă mai mult aspirațiunilor noastre.

Nu este nici timpul nici locul, a intra în amenunțele acestor aspirațiuni. Pe aceste au a le apărut corupțiunile chimate a le da ființă în interesul moralității și a culturai.

Dar fiindcă puțința de a le săvârși s'a dat prin reînființarea metropoliei și fiindcă prin această ni s'a dat mijlocul amănă, de a lucra pentru binele nostru temporal și etern, credem a fi o datorință de pietate, ca în ziua aniversară a acestui eveniment important, să ne aducem aminte de dănsul, înălțând rugăciuni de mulțămire către Părintele luminilor pentru nemărginita sa bunătate, prin carea ne-a reintrodus în locașul cel sânt al metropoliei noastre, pentru că ne-a dat un monarch cu simțăminte atât de nobile părintesci și că ne-a trimis în mijlocul nostru pre acel neuitat „Moise“ al nostru, carele ne-a reintrodus în noul pământ al făgăduinței.

→ Să nu uităm înse pe lângă împlinirea acestor datorințe de pietate, a ne mai aduce aminte, că mai suntem datori, asemenea eveneminte a le transplanta generațiunilor viitoare în curățenia și sântenia lor și așa, după ce ne împlinim către dănsule datorințele noastre, fiind activi în corporațiunile legislative și administrative bisericăscă, să căutăm, ca să le împășpătăm în tot anul în memoria noastră, pentru ca să rămână vii în memoria generațiunilor, ce ne vor urma.

Aceste sunt postulate imperative a le adevăratei pietăți și pietetea cea adevărată este puterea cea mai binecuvântată între singurateci și în societăți.

„Nulla vis major pietate vera“ dice un poet antic.

Revista politică.

Casa deputaților dietali din Budapesta s'au ocupat în zilele mai din urmă cu raportul despre aplicarea honoavelor la serviciul confinar, cu rentă și bonuri și cu recrutarea pe anul 1879. Este cunoscut, că rapoartele și proiectele așternute casei se votează de regulă de majoritatea, de care dispune guvernul, dară până la votare apar în parlament scene, cari sunt puțin măgulitoare pentru parlamentarism și pentru autoritatea lui și au și însemnătate deosebită în zile, cum sunt cele în care trăim. Așa în ședința de la 19 Decembrie, deputatul Csanády ia cuvântul în cestiune personală. Motivul, că ministrul preș. Tisza a apostrofat opozițiunea și în special pe Csanády, că în timpul lui Bach și Schmerling a fost în mai multe rânduri la domnitoriul de față. Csanády vrea să pună capăt calumniilor acestora. El spune, că nu în cabinete secrete, ci în fața lumii și sub cerul liber, fiind rugat de popor, a vorbit cu M. S. Regele, când călătoria prin Bihor și l'a rugat, să restatorască Ungariei autonomia, independența, și constituțiunea. Min. preș. Tisza reflectează, că pe timpul acela nu era vorba de constituțiune, ci despre rugări umilite, care atunci cuprindeau ore care îmbunătă-

țiri, dară erau 100 miluri departe de constituțiune.

Se înțelege, că Csanády nu s'a mulțămuit cu deslușirile ministrului pres., ci le consideră de insulte repetite și susține mai departe, că reflexiunile ministrului nu conțin adevărul. Spre a documenta, că ministrul n'a spus adevărul, se provacă la „Ellenör“ și la Maj. Sa. (!!!) Desbaterea această a fost acompaiată de sgomote, când din dreapta când din stânga.

Venind la ordinea zilei recrutarea din 1879 C. Thaly spune, că el e părțitoriu unei armate curat unguresci și nui place că, după sistema prezentă, se detrag tinerii de la trupele de honveđi. Din motivul acesta și din motivul, că nu are încredere în guvern, se declară contra recrutării. Mai vehement a fost G. Ugron, părtașul la „revoluțiunea“ secuiască din 1877, contra instituțiunilor militare de față. Descrie sistema militară de față tiranică, căci individul nu are în sus nici un scut și nici un drept, spiritul de sclav, dice Ugron, este tradițional în armată. Cu ocaziunea această min. pres. Tisza respinge acușările adresate armatei comune și adaugă, că Magiarii sunt de vină, dacă nu sunt reprezentați mai bine în corpul oficerilor armatei comune, din simpla cauză, că tinerimea magiară se dosesce de serviciul militar în armata comună.

Legea de recrutare se primesce cu o condițiune propusă de dep. Molnár, adică să se substernă spre sancționare, după ce se va fi sancționat legea despre prolongirea legii de apărare.

Așa a mers trebile în dieta Ungariei, care în timpul mai nou a votat și tratatul comercial cu Germania și apoi de duminică a intrat în vacanțele crăciunului până pe la jumătatea lui Ianuarie.

Dincolo de Laitha nu ni se prezintă lucruri mai frumoșe. Acolo în ședința senatului imperial (casa dep.) de la 18 Decembrie era la ordinea zilei un proiect despre scoterea dărilor și mai departe pe timpul de la 1 Ianuarie până la ultima Martie 1879.

Dep. Fux vine, numai decât, la începutul discușiunii, cu părerea, că obiectul acesta ar trebui amănat până va veni un guvern definitiv, trece apoi la politica esternă și condamnă ocupațiunea Bosniei și Erțegovinei, care a adus lipsa cea mare financiară. De aci încolo oratorul polemizează cu foile subvenționate din fondul de dispozițiune, care și bat joc de contribuabili, din a căror sudore trăiesc și ele. Tonul acesta se continuă în discursul deputatului, care votează scoterea dărilor mai departe numai pe o lună înainte.

Mai aspru critică situațiunea creată de guvern dep. Schönerer. El găsesce, că guvernul împinge țara din treptă în treptă la vale, începând de la drumurile de fer până la Bosnia. „Urmările sunt foarte pipăite. În provinciile austriace nemțesci se aud foarte tare exclamările: „De am aparținé odată Germaniei!“ „Domnilor așa este“ replică oratorul la intreruperile sgomotose „exclamările aceste, că ar trebui să aparținem deja Germaniei, se aud tot mai tare, pentru că să scăpăm de Bosnia și de ce se mai ține de ea.“ Pe orator nu l'conturbă de loc sgomotul, ce l'provocă cuvintele lui, ci continuă: „La noi nu e numai ceva putred ca în Dania, ci este tot putred.“ Votează contra bugetului.

Pe când se întâmplă aceste în lăintrul monarchiei pacea cea putredă de la Berlin se tiră de pe o zi pe alta, ca și viața slăbită și intreruptă de nădușeli amenințătoare.

Politica rusăscă, după scirile mai nouă, se retrage dinaintea politice engleze. Misiunea rusăscă din Cabul a trebuit să se retragă cu totul. Rusia

a vrut să ducă lumea pe ghiță, retrăgând din Cabul numai pe capul misiunii. Ministrul Northkote însă a dat alarmă și îndată s'au aprins totă țiaristica engleză, și Rusia a trebuit să retragă totă misiunea din Cabul.

Mulți însă consideră retragerea Rusiei în Asia dinaintea Englezilor de o concentrare în Europa, respective în peninsula balcanică. Oficial Rusia și aci păstrează atitudinea, că se ține strins de tratatul din Berlin, dară Bulgarii cu toate aceste, continuă insurecțiunea în Rumelia orientală.

Din Petersburg signalizează telegraful simptome resturnătoare. În 26 Decembrie st. v. se așteptă o mișcare a nihilistilor. Și din provincie (Ucraina) se anunță disordini.

Ingratitudine bulgărescă.

După ocuparea Dobrogei de armata română s'au comis din partea Bulgarilor contra soldaților români fapte ingrate.

A venit de câte va zile în Bucuresci generalul Angelescu, spre a raporta d-lui prim-ministru, că situația adevărată este foarte de plâns, căci de o parte se refuză de a se preda autoritățile locale funcționarilor români, iar de altă parte Bulgarii percep mereu impozitele până la 1 Ianuarie fără să se preocupe de proclamația d-lui ministru Brătianu și nici de circulările prefectilor și sub-prefectilor sei.

Anunțatoriul danubian din Galați, în noaptea de 28 spre 29 Noembrie ne spune mai departe, că s'ar fi întâmplat în Babadag un fapt criminal. Un Bulgar, având încuartirați 2 soldați români, le-ar fi cerut să părăsască casa, iar soldații i-au răspuns, că nu pot fără ordinul superiorilor.

În fine, venind un oficer pentru aplanarea cauzei, mai mulți Bulgari, înțelegi fiind, au năvălit fără de veste asupra Românilor, omorînd pe un soldat la momentul, iar pe secundul soldat și pe oficer iar fi maltratată foarte grav; în fine criminalii au fost arestați!

Astfel de fapte malițioșe a le nemulțămitorilor și obraznicilor Bulgari, cari numai prin ajutorul Românilor s'au scăpat de jugul turcesc, pre lângă alte nemernicii încă vor trebui să încete, după ce se va înființa consiliul de rebel, despre care se face amintire în „Presa“ în următorul chip:

Se înființază un consiliu permanent de rebel în divisia destinată pentru Dobrogea, cu reședința la Tulcea, și a cărei jurisdicțiune se va întinde preste totă circumscripțiunea Dobrogei, în condițiunile stabilite de codul justiției militare.

Consiliul permanent de revisiune din Bucuresci, va judeca toate recursurile făcute contra sentințelor pronunțate de consiliul permanent de rebel din Dobrogea.

Pre lângă toate faptele aceste criminale a le Bulgarilor tot se vorbesce de candidare unui Român de principe pe tronul Bulgariei.

Așa cetim în „Le Danube“, că candidatura principelui Bibescu la tronul Bulgariei, face progrese în fie-care zi. Aflăm, că un grup de alegători din Rusciuc și din Tirnova au propus candidatura principelui, pentru a o opune candidaturii ruse a principelui Dundukoff.

Varietăți.

* (Bineventare și felicitare). La Escel. Sa P. Archiepp și Metropolit Miron Romanul, duminică, s'au prezentat mai mulți dintre membri consistoriului arhidieceșan sub conducerea P. Protosinzel Dr. Il. Pușcariu, pentru a bineventa pre Escel. Sa și totodată al felicitare pentru discursul rostit în delegațiunea ungurescă.

* (Decorațiune). Maiestatea Sa Împăratul a binevoit a acorda ma-

reșalului campestru Archiducelui Albrecht prea înalta autorizațiune pentru a primi și purta Crucea mare a „Steii României“ cu insigniile de războiu.

* (Balul juristilor). Comitetul pentru ajutorarea ascultătorilor de drepturi seraci de la academia regescă din Sibiu invită la balul juristilor, ce se va aranja în 1 Februarie st. n. 1879 în sala otelului „Împăratul romanilor“ în favoarea acelei reuniuni.

Prețul unui bilet de intrare 1 fl. 50 cr., (pentru familie întâiul 1 fl. 50 cr. următoarele 1 fl.) O loge mare 6 fl., una mică 4 fl.

Bilete de intrare se pot căpăta în 30, 31 Ianuarie și 1 Februarie a. c. de la 9—12 ore a. m. și de la 3—6 ore d. m. în librăria eredei lui Cloisius (strada Cisnădiei nr. 13), iar în sara balului la casă.

Oferte în favoarea reuniunii să primesc cu mulțămintă, și se vor cuita prin diare.

Începutul la 8 ore.

* (Cas de mărte în Sibiu). În 19 a. l. c. a repausat Dl Ioan Popa-Radu oficial la direcțiunea financiară din Sibiu după un morb îndelungat, în etate de 48 ani. În mormântarea s'a făcut în 21/12 a. c. după amădi la 3 ore. — Fiei țerina ușoră!

* (Doliul curței române). În urma încetării din viața a A. S. R. Marei Ducese Domnitore „Alice de Hessa“, curtea Mărilor Lor Regale a luat doliu pe trei săptămâni, cu începere de la 3 ale curentei. „R.“

* (Decorății române). Dr. Victor Ivanchich a primit ordul român „Steuă României“ de comtur; baronul Teodor Nicolics crucea de oficer și Iuliu Slavic crucea de cavalier tota aceleiaș ord; apoi Oscar Feith medalia „servițiu credincios“ de clasa I. — Majestatea Sa a conces prin autoritate înaltă acestor d-ni purtarea sus numitelor decorății române.

* (Înterupere de comunicațiune). Tote jurnalele aduc știrea, cumcă din cauza colosalelor și foarte deselor viscole nu se pôte comunica prin postă cuviincios și la timpul seu.

Cu deosebire posta din Ungaria și România sosește la Sibiu tot întârziat cu câte 1 până în 2 zile. Din România nu au sosit posta de vre-o 3 până în patru zile. —

* (S'au găsit) în regiunea „Podersamului“ în Bohemia cu ocaziunea aratului 14 inele din vremurile vechi împletite din drot mai gros și mai supțire de aur. Ele sânt acățate unul de altul și au un preț de 21 de galbeni.

* (Femei doctori). Diarul din Svițera spune, că domnișoră, originară din Offenburg, anume Lina Beger, a primit diploma de doctor dela facultatea de filosofă din Berna, în urma unor esamene strălucite.

Alte două dame, una americană și alta vieneză, au obținut diploma de doctor dela facultatea de medicină.

* (Mărtea prin petrolu). O femeie din „Pesteș“ aprindând lampa plină de petrolu această s'a spart și femeia nenorocită s'a aprins din cap până în crescet. — Până când s'a putut stinge focul, în care părea beata femeie, a fi un par arșind, a ars femeia totă, și a și murit în ziua următoare. — Să fie dară casul acesta spre învățătură!

* Diarului „Daily Telegraph“ i se telegrafiază din Dakka, cumcă fostul comandant al Alimusjidului au fost legat de gura unui tun și executat după ordinul sultanului. „Staf.“

* (Un jurnal gigantic). În America apare un jurnal, a cărui for-

mat nu l'a ajuns până acuma vre-un jurnal nici aprocsimativ. — Acest jurnal american are 8 fețe de câte 12 colone cu câte 367 rânduri. O față are așa dară 4404 de rânduri și foia întrăgă de 8 fețe 35,242 de rânduri. Acest jurnal are, când e desfăcut, o suprafață de 4 metri și îndoit o greutate de 231 de grame. —

* (Linia ferată Ploesci-Câmpina e terminată). Mercuri în 6/18 Decemvre a plecat o comisiune numită din partea ministerului român al lucrărilor publice, ca să esamineze lucrările. Inaugurarea oficială nu se va face la această cale ferată, ci se va da simpla linia circulațiunei publice. „R. L.“

* (O dare de sémă engleză). Diarul „Times“ de Marțea trecută face o dare de sémă despre discuția urmată în camerele engleze asupra cestiunei afgane, pe 36 colone tipărite foarte des cu litera „petit“. O dare de samă atât de colosală n'a mai publicat diarul „Times“ de la 9 Iuliu 1864 încôce când conținuse iarăși o dare de samă parlamentară, asupra cestiunei Daneze pe o întindere de 43 colone „petit“ „Presă.“

* (Vestitul marmor roșu), cu carele ș'au înfrumșețat odinioară Romanii templele lor și carele era așa de rar, încât și museele romane numai ici colea arătau puține dărabe din el, s'a aflat iară de curând în Algeria nordică de unul Delmonte din „Oran“ capitala provinciei „Oran“, numită de Romani „Mauritania.“ —

Delmonte a găsit marmorul acesta după multe cercări în muntele „Cleber“, lângă „Tekbalet“. Densul a cumpărat toate locurile din apropierea acestei comuni și, primind concediu de desgropare pe 99 de ani, a desgropat deja până acuma mai multe șghiaburi de acest marmor, care posedă acea colóre necomparabil de frumoasă roșie, ca marmorele antice. Aceste șghiaburi a fost și la esposiția din Paris.

Acesta Delmonte a mai aflat și marmor de colóre roșei.

* (Ultuirea dinților). Un medic francez d. David, au espus de curând înaintea Academiei de medicină din Paris rezultatul unei operațiuni, carea practică în 20 de casuri a isbutit de 19 ori. Această operațiune are de scop, a oprî stricarea dinților, întru cât rădăcina nu e încă atinsă și consistă: 1) în estragerea dintelui sau a măselei bolnave; 2) în supunerea lor la un tratament, care nu se pôte practica în gură; 3) în punerea lor îndată după aceea înapoi în alveola lor. După zece sau douăsprezece zile cel mult, dintele vindecat se lipește la loc prin mijlocul periostului alveolar. De altmintrelea, tratamentul acesta este dintre cele mai simple, căci se mărginește în tăierea vîrfurilor rădăcinelor necrosate, tăiere carea îndeplinesce după sistemul întrebuintat în chirurgie la resecțiunea ôselor bolnave. D. David au istorisit, cum metoda sa aplicată în mai multe casuri au dat rezultate escelente; ea a permis unui număr de suferinși, să-și păstreze dinții, despre care se creșuse că nu se mai pot tămađui, din cari pricinuiseră vătămări osôse, chiar fistule și cari, păreau că trebuie a fi scoși. „St. Rom.“

* (O carte care cântă). Iată iarăș o invențiune nouă. Acesta întrece telegrafia electrică, telefonul și fonograful: este vorba de „o carte care cântă.“ Iată esperința ce s'a făcut în casa d-lui Ch. de Moncel membru al institutului din Francia, și la care a asistat mai multe persoane. Puind un caiet de hârtie de scrisori pe o masă, dl. de Moncel a pus între foile de hârtie foi de cositor ușore, astfel ca să formeze aceea ce se numesce în fizică un „condensator“ elementar. A legat caietul de un telefon pus într'o odaie depărtată de acolo observând, că în cercuit s'a pus o bobină de inducțiune. Îndată cin-va a cântat în telefon, și care după cum s'a đis era pus într'o odaie depărtată: în același timp persoanele ce se aflau în salonul d-lui de Moncel au auzit caietul de hârtie pus pe masă cântând cu o voce sonoră, și cu o putere de organ atât de

mare, că întrece toate telefoanele cunoscute, ca receptori de sunete. Acestă descoperire datorită unui căpitan de marină, dl. Pollard, a făcut pe asistenți să remăe încrămeniți de mirare. Nu remăne îndoială, că descoperirea dlui Pollard are să se bucure de un succes, care va face invidios chiar pe Edison.

* (Unchiul din America). O familie de lucrători din Rouen (Francia) a fost de puțin timp lovită de un chilipir. colosal. Un lucrător zidar a primit din New-Yorck scirea, că unul din unchii săi, ce posedă o avere de mai mult de 17 millioane, murise, și că îl instituia ca unul din moștenitorii săi pentru suma de 4 millioane.

* (Doue vipere). Un eveniment îngrozitor a suferit doctorul Paulhamus si încântătoreea sa fiică din America.

Sânt câte-va zile, de când doi Negrii au prins două vipere șuerătore de o dimensiune estra-ordinară; ei duseră acele reptile celebrului colecător, care recunoscu doi șerpi de specia cea mai periculoasă. El se hotori să îi cumpere spre a îi da la grădina zoologică din Philadelphia.

Cei doi șerpi fură puși într'un vas de sticlă acoperit cu îngrigire de o placă metalică.

Acest vas fu aședat pe o mobilă într'un colț al cabinetului doctorului.

Doctorul intră sara cu fiica sa în biuroul său spre a redacta o ordonanță; un liliac se precipită asupra luminei, o stinge și se refușe în odaie, spărgând păharele și sticlele.

Doctorul aprinse o luminare și pētrunse în biuroul său, la moment ficasa se aruncă în brațele sale, scoțând un țipet îngrozitor; el strinse pe fiicăsa în brațe și înțelese drama, ce se petrecea prin întuneric.

Liliacul spărsese, în sborul său, vasul de sticlă; și viperele erau în libertate.

Înmărmurit, el eși, purtând pe copila leșinată în brațele sale, și ceru ajutor. Cinci minute trecură până ce alergară vecinii.

Thomas Lent, un amic al casei, đări ceva, care se mișca sub rochia copilei; repede ca fulgerul el smulse din pulpa domnișorei Eleonora una dintre vipere, care îi înfipsese deja colții sei veninoși în carne.

Doctorul aplică imediat fiicei sale toate antidotele cunoscute, dar era prea târziu; domnișora Eleonora espiră după două-đeci minute, și, la o oră după espirare, corpul seu era acoperit de pete asemenea acelora ale teribilelor reptile.

Pe când se căuta ceealaltă viperă, se descoperi, că colții ei erau lipsă; ei fură regăsiți în pielea cismelor doctorului Paulhamus.

Reptilele aveau lungimea de patru picioare.

* (Despre călcăiele înalte ale papucilor), cari sânt purtate cu atăta predilecțiune de cătră damele, nostre un profesor din Bonn, Busch, a ținut o prelegere, în care a combătut această modă, atât din punct de vedere estetic, cât și anatomic. Ce folos!? Damele totuși le vor purta. „Fam.“

* (Bucuria unei bețrâne). Dilele trecute o femeie bețrână aștepta la puntea de catene în Peșta, ca venind regele din Buda, să îi pôtă preda rugarea sa. Deodată trăsura apără, și bețrâna sâri acolo să îi esecute voința. Câte-va momente regele fu surprins, dar apoi se plecă înainte și luă cererea bețrânei, apoi trăsura grăbi mai departe. Acuma dânsa se simte fericită, că regele i-a primit rugarea. „Fam.“

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.“)

Calcutta, 20 Decemvre n. (Oficial). Generalul Cavagnari constatéază, că Emirul (Șir Ali) a fugit din Cabul la Tur-

kestan, iară Iacob Chan este liber a remas în Cabul. Emirul ș'a perdut mai totă autoritatea în Cabul. Soldații desertéază din armata lui.

Consemnare

despre contribuiri generose făcute în favorul luptătorilor vulnerați, a vedurilor și înfanților căduți în luptă și a celor ce au rămas fără sprijin în urma conchiemării armeei a rezervistilor*).

Din Brașov Elena Baiulescu 2 lepedee mici, 8 triangule, 6 comprese, Elena Densușan 8 bandage, 16 triangule, Maria Sorescu 8 bandage, Zoi Popovici 3 lepedee mici, 5 ciorapi, Chizi Leca 2 cămeși, 2 ismene, Elena Rosca 2 căm. 2 ism., Ecaterina Emanoil 9 triangule, Elena Maniu 6 bandage, 5 triangule, 4 comprese, Maria Radovici 6 bandage, 5 triangule, 4 comprese, Carolina Ciurcu 10 triangule, 10 comprese, Elena Sabodean 6 bandage, 20 triangule, Ecaterina Pușcariu 3 cămeși, Agnes Dușan 12 metrii pânză. Suma 7 cămeși, 4 isme, 5 lepedee, 34 bandage, 73 triangule, 24 comprese și 5 ciorapi.

Din Brașov Hareti Stătescu 18 comprese, 8 bandage, 18 triangule, M. O. Stănescu 18 comprese, 8 bandage 18 triangule, Sia Bómbán 16 comprese, 7 bandage, 2 triangule, Elena Gorneț 6 bandagii, 6 triangule, Rosa Plascu 6 bandage, 4 cămeși, Elena G. Ioan 2 cămeși, Elena Persoiu 2 lepedee, Iordani Blebea 21 comprese 6 bandage, 14 triangule, M. Gămulea 10 bandage, 4 triangule, Elena Andronie o față de perină 3 lepedee, 1 stergar, Maria Resnovici 2 cămeși, 2 ismene, Maria Priscu 8 bandage, 6 triangule, 2 cămeși, 2 ismene 5 lepedee, 1/4 p. charpie, Eliș Moroșan 1/2 p. charpie, Elena Blu 2 1/4.

În bani au intrat prin bunătatea d-nei Maria Priscu am primit eu Maria Sécărea: 34 fl. 60 cr.

Bursa de Viena

din 23 Decembre n. 1878.

Metalele 5%	61 90
Împrumutul naț. 5% (argint)	62 70
Împrumutul de stat din 1860	113 20
Acțiuni de bancă	780 —
Acțiuni de credit	227 10
London	117 45
Argint	100 10
Galbin	5 59
Napoleon d'aur (poli)	9 36
Valuta nouă imperială germăună	57 85

Economic.

Sibiu, 20 Decemvre n. Pro hectolitru: Grâu fl. 5.20—6; Grâu sécăref, fl. 4.30—4.90; Sécără fl. 3.20—3.60; Orz fl. 4.—; Ovș fl. 1.70—2.10. Cucuruz fl. 2.80—3; Mălaiu fl. 5.—5.50; Cartofii 1.50—2; Sémă de cânepă fl. —; Mazare fl. 5.—5.50; Linte fl. 8.—; Fasole fl. 5.—5.50; 50 chilo: Făină de pâne fl. 4.50; Slănină fl. 30—34; Unsore de porc fl. 31.50—32; Sâu brut pro 50 chilo: fl. 16—16.50; Luminări de său pro 50 chilo fl. 28.50; Sâu de Luminări fl. 24—25; Săpun fl. 21; Fân pro 50 chilo fl. 0.90—0.1; Cânepă pro 50 chilo fl. 29—31; Lemne vîrtose de foc pro metru cubic fl. —; Spirit pro grad 50—55 cr.; pro chilo: carne de vită 32—44 cr.; Carne de vițel 32—44 cr.; carne de porc 35—40 cr.; carne de berbec 24—25 cr.; oue 10 de 25 cr.

Nr. 39 — 1878.

1—3

CONCURS.

Pe basa ordinului prea venerabilului consistoriu archidiecezan de dno 5 Decemvre a. c. Nr. 3104 B. pentru vacanta parohie „Cetate de Baltă“, de clasa III în protopresbiteratul Târnavei inf. se publică din nou concurs cu terminul până la 23 Decemvre a. c.

Emolumentele sânt:

Porțiune canonică de 22 jugere 867□ arătură și fenaț, tacsele stătorite de sinodul protop. câte o di de lucru cu palma, dela 120 familii, tot de la aceea o feldără de cucuruz sfărmit. —

Concurenții au de a-și trimite suplicele lor instruate în sensul statutului org. și dispozițiunilor. Cei cu esamenul de maturitate vor fi preferiți. —

Deag, 5 Dec. 1878.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Daniil de Tamaș, m. p. adm. prot.